

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **H. N. V.**, zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou, se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 2. 2019, č. j. CPR-17135-2/ČJ-2018-930310-V241, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2019, č. j. 16 A 14/2019 - 36,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Včas podanou kasační stížností žalobce napadá rozsudek Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) ze dne 24. 4. 2019, č. j. 16 A 14/2019 - 36, (dále „napadený rozsudek“), jímž městský soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 2. 2019, č. j. CPR-17135-2/ČJ-2018-930310-V241, (dále „napadené rozhodnutí“).

[2] Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. města Prahy (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 19. 4. 2018, č. j. KRPA-145131-22/ČJ-2018-000022, (dále „prvostupňové rozhodnutí“) kterým bylo žalobci uloženo správní vyhoštění z území členských států Evropské unie na dva roky dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), neboť žalobce pobýval na území České republiky bez platného víza nebo oprávnění k pobytu a bez cestovního dokladu od 16. 1. 2018 do 18. 4. 2018.

[3] Městský soud k námitce nutnosti postupu dle § 50a zákona o pobytu cizinců konstatoval, že v případě žalobce mohla být uložena povinnost vycestování výhradně dle § 50a odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Pokud žalovaná shledala důvody pro správní vyhoštění (*srovnej u kterého nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění*), implicitně se tak vypořádala i s námitkou aplikovatelnosti § 50 zákona. Námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu o rodinném životě soud nepovažoval za důvodnou. Řízení před správním orgánem I. stupně sice trvalo jeden den, o odvolání však bylo rozhodnuto po 9 měsících, proto žalobci nic nebránilo uplatnit další námitky a navrhnout důkazy v odvolacím řízení. Údaj o dlouhodobém pobytu syna stěžovatele na území České republiky uvedený v odůvodnění rozhodnutí žalovaného městský soud vyhodnotil jako odporující zjištění o tom, že tvrzený syn neprochází žádnou evidencí. Městský soud učinil znovu dotaz na evidenci cizinců i občanů České republiky a zjistil, že taková osoba skutečně není vedena jako občan České republiky nebo cizinec s pobytem na území České republiky. Bylo zcela na žalobci, aby nejen prokázal své otcovství, ale i pobyt dítěte ve věku 6ti let na území České republiky, zejména pokud je u jeho tvrzené přítelkyně evidováno jiné dítě. Předmětný údaj v odůvodnění rozhodnutí žalovaného městský soud označil za zjevnou písarskou chybu, bez vlivu na zákonnost rozhodnutí. Soud tak měl za to, že žalobce neprokázal, že se na území České republiky zdržuje jeho syn a k tomu na základě oprávnění k pobytu.

[4] K tvrzené společné domácnosti stěžovatele s přítelkyní se městský soud neztotožnil se závěrem žalované, která v návaznosti na administrativní ukončení tohoto pobytu nepovažovala za prokázané, že spolu sdílejí společnou domácnost. Podle městského soudu nelze evidenční stav pobytu bez dalšího považovat za (ne)prokázání společné domácnosti, zejména pokud ke změně pobytu přítelkyně došlo několik dní před výsledkem žalobce. Bylo však na žalobci, aby poté během odvolacího řízení uvedl skutečnou adresu tvrzené společné domácnosti a navrhl důkazy k prokázání svého tvrzení, jestliže během předchozího řízení o správním vyhoštění bylo zjištěno, že na uvedené adrese žalobce bydlel pouze měsíc po propuštění z výkonu trestu v roce 2016. Zásadu materiální pravdy nelze vykládat ve smyslu prošetření jakéhokoli tvrzení cizince bez vyhodnocení věrohodnosti takového tvrzení. Žalobce při zajištění uváděl opakovaně jinou identitu, teprve na základě osobní prohlídky žalobce byla zjištěna jeho skutečná identita. Již v předchozím řízení o správním vyhoštění uváděl pobyt syna na území České republiky bez jakéhokoli prokázání jeho existence a také uváděl vztah s N. T. H., jejíž evidovaný pobyt (nyní znovu žalobcem tvrzený) byl již dříve v rozporu se skutečným stavem. Tvrzení žalobce proto soud považoval za značně nevěrohodná, a bylo na žalobci, aby společnou domácnost prokázal nad rámec obecného tvrzení. Proto úvaha žalované o neexistenci

pokračování

vedení společné domácnosti ob stojí, neboť o takovém zjištění nejsou důvodné pochybnosti. Nehledě k tomu, že i případná existence vztahu s N. T. H. dle žalované nezaložila nepřiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života žalobce, s čímž se soud ztotožnil.

[5] K námitce žalobce, že žalovaná nejednala s N. T. H. jako s účastníkem správního řízení městský soud uvedl, že žalobce je dle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) aktivně legitimován uplatňovat pouze taková porušení práv, která mu náleží. Neúčastí N. T. H. ve správním řízení žalobci nevznikla žádná újma, je na případně opomenutém účastníkovi, aby své právo uplatnil žalobou dle s. ř. s. K návrhu žalobce na výslech jeho strýce a tety žijících v České republice soud uvedl, že tento výslech ve správním řízení žalobce nenavrhoval, a soudu nebylo zřejmé, jakou skutečnost by jejich výslech měl nyní prokázat. V žalobě k tomuto žalobce toliko uvedl, že tito jeho příbuzní prosperují, jsou však vyššího věku a on jim pomáhá. Za tohoto stavu věci se soud ztotožnil se závěrem žalované, že vztah žalobce k jeho příbuzným nevybočuje z obvyklého vztahu mezi příbuznými a že (v situaci, kdy se jedná o cizí státní příslušníky) jej lze realizovat i mimo území České republiky.

[6] K otázce přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života městský soud konstatoval, že poměřil právo žalobce na rodinný život (dítě, přítelkyně, strýc a teta) a zájem státu na regulaci pobytu cizinců na jeho území výhradně na základě oprávnění k pobytu se zřetelem k tomu, že žalobci bylo již dříve uloženo správní vyhoštění a při zajištění uváděl falešnou identitu. Délka nelegálního pobytu stanovená v rozhodnutí není zanedbatelná, aby založila nepřiměřenost zásahu vyhoštěním, jestliže se nejednalo o skutečně krátkodobé překročení pobytového oprávnění. Jednání žalobce při zadržení prokazuje jeho snahu se vyhýbat nepříznivým následkům předchozího vyhoštění, jehož si měl být vědom, jestliže disponoval oznámením o zahájení předchozího vyhoštění a byl v kontaktu se svým současným právním zástupcem. Právě toto účelové jednání žalobce je natolik závažné, že správní vyhoštění na dva roky soud považuje za nikoli nepřiměřené bez ohledu na délku jeho pobytu v České republice, do které však nelze zahrnout dobu výkonu trestu. K námitce o tom, že nevěděl o správním vyhoštění, soud uvádí, že právní moc a vykonatelnost předchozího správního vyhoštění nastala bez ohledu na „subjektivní vědomí“ žalobce, bylo zcela na něm, aby správní orgán v předchozím správním řízení řádně informoval o svém pobytu. Pokud tak neučinil, správní úřad v souladu se správním řádem ustanovil opatrovníka, jemuž doručil rozhodnutí o vyhoštění i s účinky pro žalobce. Rodinný život s vietnamskými státními příslušníky může žalobce realizovat i mimo území České republiky. Nadto žalobce neprokázal, že se na území České republiky zdržuje jeho syn a že N. T. H. a tedy ani vedení rodinného života s nimi. Skutečnost, že žalobce nemá v zemi původu žádný majetek měl soud za irrelevantní již proto, že totéž tvrdil o svých majetkových poměrech v České republice. Vzhledem k věku žalobce, resp. věku vycestování z Vietnamu, nelze přihlídnout k tomu, že v zemi původu byl naposledy v roce 2009. Žalobce během správního řízení neuvedl jakékoliv vazby mimo vietnamskou komunitu, nelze tak shledat pobytově relevantní důvody, které by bránily opětovnému zařazení žalobce do společnosti v zemi původu. Městský soud uzavřel, že uložení správního vyhoštění se zákazem pobytu po dobu dvou let považuje přinejmenším za

přiměřené zjištěným okolnostem dané věci. Z výše uvedených důvodů městský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[7] Žalobce (dále „stěžovatel“) podává kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) b) a d) s. ř. s. Podle stěžovatele byl postup správních orgánů nesprávný a vydaná rozhodnutí jsou nedostatečně a nepřesvědčivě zdůvodněna a jsou tedy nepřezkoumatelná. Ze strany soudu pak byla nedostatečně přezkoumána činnost správních orgánů.

[8] V žalobě napadal rozhodnutí správních orgánů pro vady řízení (povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti) a dále pro nezákonnost (pro nepřiměřenost zásahu do jeho soukromého a rodinného života). Správní orgán nedostal svým zákonným povinnostem, což pak vedlo i k dalšímu porušení zásad správního řízení. Soud ani správní orgán nepřihlédly pečlivě ke všem okolnostem případu a nešetřily jeho práva a oprávněné zájmy, přestože tak činit měly, protože řízení bylo vedeno z úřední moci, správní orgány i soud postupovaly zcela formalisticky a rozhodovaly v rozporu s § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“). Správní uvážení vycházelo z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, stojí na nesprávných tvrzeních a selektivním výběru důkazů výhradně v neprospěch stěžovatele. Správní orgán rozhodl na základě paušálně shromážděných důkazů a neustanovil další účastníky řízení, ačkoliv tak měl učinit. Správní orgán tvrdí, že družka měla možnost se za účastníka řízení prohlásit, což však reálně nebylo možné z důvodu, že správní orgán rozhodoval v průběhu jediného dne. Odvolací orgán neučinil nic k nápravě tohoto stavu. Při tom nebylo provedeno jediné pobytové šetření v místě tvrzeného společného bydliště stěžovatele a jeho družky na adrese H., Z.

[9] Podle stěžovatele nebyla při přezkoumávání napadených rozhodnutí vyváženě posouzena kritéria která je správní orgán povinen zohlednit při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí o správním vyhoštění do soukromého a rodinného života a ustoupila zájmům hostitelského státu. Podle směrnice Rady č. 2003/109/ES, čl. 11 odst. 1 písm. d) nelze vyvyšovat zájem státu na dodržování pobytového režimu cizince nad sociální a rodinná práva stěžovatele a jeho družky a rodinných příslušníků. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek, případně aby zrušil též rozhodnutí správních orgánů a věc jim vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalovaná ve vyjádření odkázala na spisový materiál a vyjádření k žalobě. Žalovaná plně souhlasí s názorem městského soudu a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

[11] Usnesením ze dne 27. 6. 2019, č. j. 6 Azs 116/2019 - 17, Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

[12] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že byla podána osobou oprávněnou včas a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Kasační stížnost není důvodná.

[13] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel pobývá v České republice od roku 2009. Stěžovateli byl dne 15. 3. 2017 zrušen trvalý pobyt, a to z důvodu pravomocného odsouzení za úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Stěžovateli bylo rozhodnutím ze dne 30. 11. 2017 uloženo správní vyhoštění z území členských států Evropské unie na 18 měsíců dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců, a to z důvodu neoprávněného pobytu od 23. 5. 2017 do 18. 9. 2017. Rozhodnutí nabylo právní moci doručením opatrovníkovi žalobce (Mezinárodní organizace pro migraci) dne 16. 12. 2017 s vykonatelností 16. 1. 2018. Nyní přezkoumávaným prvostupňovým rozhodnutím bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění na dva roky dle § 119 odst. 1 písm. c) bod 1 a 2 zákona o pobytu cizinců z důvodu, že od 16. 1. 2018 pobýval na území ČR bez platného víza nebo oprávnění k pobytu. Stěžovatel při kontrole dne 18. 4. 2018 uvedl cizí totožnost.

[14] Podle § 119 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států, až na 3 roky, pobývá-li cizinec na území bez cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn (bod 1) a pobývá-li cizinec na území bez víza, ač k tomu není oprávněn, nebo bez platného oprávnění k pobytu (bod 2).*

[15] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, *při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.*

[16] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, nesrozumitelnost ani pro jinou vadu řízení. Městský soud vypořádal všechny žalobní námitky a učiněné závěry v dostatečném rozsahu odůvodnil; jeho právní názory jsou srozumitelné a logické.

[17] K námitce neúčasti družky ve správním řízení městský soud konstatoval, že je na případně opomenutém účastníkovi, aby své právo uplatnil žalobou dle s. ř. s. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje a dodává, že v případě žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. musí žalobce tvrdit zkrácení na svých vlastních subjektivních právech, tj. musí jít o subjektivní práva náležející žalobci, nikoliv třetí osobě (blíže viz usnesení rozšířeného

senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 – 42, č. 906/2006 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 95/2008 – 73, a ze dne 27. 12. 2013, č. j. 8 As 40/2013 – 27). Žalobu podle § 65 odst. 2 s. ř. s. může podat nejen ten, kdo byl účastníkem řízení, ale i ten, s kým správní orgán protizákonně jako s účastníkem řízení nejednal. Družka stěžovatele měla přitom možnost aktivně se zapojit do řízení o odvolání, které trvalo 9 měsíců, případně v žalobě podle § 65 odst. 2 s. ř. s. namítat opomenutí její účasti na řízení.

[18] Pokud jde o námitku, že správní orgány i soud postupovaly zcela formalisticky a rozhodovaly v rozporu s § 50 odst. 3, Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce toto v žalobě spojoval s neověřením tvrzení o synovi, neověřením charakteru a síly vzájemných vazeb mezi osobami, které stěžovatel uvedl do protokolu, a s neprovedením důkazu výsledkem rodinných příslušníků. Z obsahu napadeného rozsudku potom vyplývá, že s touto argumentací žalobce se městský soud vypořádal v odst. 15, 16 a 18 napadeného rozsudku. V kasační stížnosti stěžovatel potom již žádné konkrétní skutečnosti, které měly být opomenuty, s výjimkou neprovedení pobytového šetření, neuvedl.

[19] K námitce neprovedení pobytového šetření v místě tvrzeného společného bydliště stěžovatele a jeho družky na adrese H., Z., Nejvyšší správní soud především poznamenává, adresu H., Z., stěžovatel uvedl v rámci výsledku v prvním řízení o správním vyhoštění v září 2017, v říjnu 2017 bylo na této adrese provedeno šetření, přičemž bylo zjištěno, že na uvedené adrese bydlel stěžovatel se svou přítelkyní v době propuštění z výkonu trestu před dvěma lety, a to přibližně měsíc (srov. rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 30. 11. 2017). Správnímu orgánu I. stupně lze vytknout, že nyní přezkoumávané prvostupňové rozhodnutí vychází z informace, že stěžovatel bydlí na adrese R., P.-K., což ale neodpovídá obsahu protokolu o výsledku účastníka řízení ze dne 19. 4. 2018, kdy se zřejmě vycházelo z některých dřívějších podkladů. Je však především na stěžovateli, aby konkrétní rozpory namítal nejprve v rámci odvolacího řízení, a poté případně v soudním řízení. V odvolání stěžovatel namítal, že s přítelkyní žije ve společné domácnosti, nerozpíral přitom obsah protokolu o výsledku, z něhož správní orgán I. stupně vycházel, naopak na údaje v protokolu bez dalšího odkazoval.

[20] Žalovaná se k námitce sdílení společné domácnosti s přítelkyní vyjádřila tak, že z dostupné evidence je zřejmé, že přítelkyni bylo místo pobytu na adrese H., Z., ukončeno ke dni 16. 4. 2018. Městský soud (jak bylo již výše poznamenáno) nepovažoval evidenční stav pobytu bez dalšího za (ne)prokázání společné domácnosti, konstatoval však, že bylo povinností stěžovatele uvést skutečnou adresu tvrzené společné domácnosti. Nejvyšší správní soud s jeho hodnocením souhlasí, neboť zásada zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností v řízení z moci úřední neznámá, že by měl být správní orgán bez součinnosti stěžovatele povinen zjistit skutečnosti, o kterých ví pouze stěžovatel. Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že ačkoli je řízení o správním vyhoštění zahajováno z úřední povinnosti, nelze po správním orgánu požadovat, „aby výhradně z vlastní iniciativy vyhledával a opatřoval důkazy, které by mohly svědčit ve prospěch stěžovatele, tj. které by se týkaly i nepřiměřenosti tvrzeného zásahu vyhoštění do soukromého a rodinného života stěžovatele ve smyslu § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Je zejména na samotném cizinci, aby přesvědčivým způsobem tvrdil, že v jeho případě existuje překážka bránící vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, případně o tom nabídl důkazy“ (rozsudek

pokračování

Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2012, č. j. 9 As 142/2012 - 21). S ohledem na výše uvedené proto nejvyšší správní soud nepovažuje za pochybení, pokud správní orgán neprovedl znovu pobytové šetření na adrese, kde dle evidence uvedená osoba v době zahájení řízení o správním vyhoštění dne 19. 4. 2018 již neměla bydlet.

[21] Ke kasační námitce, že při přezkoumávání napadených rozhodnutí nebyla vyváženě posouzena kritéria přiměřenosti rozhodnutí, Nejvyšší správní soud odkazuje na odstavce 22-24 napadeného rozsudku, v nichž se městský soud pečlivě zabýval všemi relevantními kritérii přiměřenosti rozhodnutí ve vztahu k otázce soukromého a rodinného života. S posouzením městského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a toto považuje za vyvážené. Městský soud vzal v úvahu délku nelegálního pobytu, jednání při zadržení, rodinné vazby na území i možnou realizaci vztahů mimo území České republiky, majetkové poměry, věk stěžovatele, neexistenci vazeb mimo vietnamskou komunitu a také délku pobytu stěžovatele na území České republiky. Z kasační stížnosti neplyne, které další skutkové okolnosti ještě měl městský soud vzít v úvahu, resp. které z kritérií měl městský soud nesprávně vyhodnotit. Stěžovatel v kasační stížnosti argumentuje čl. 11 odst. 1 písm. d) směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty. Nejvyšší správní soud uzavírá, tato směrnice upravuje právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a související práva státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících na území členských států. Tato směrnice se tak nevztahuje na stěžovatele, neboť ten byl neoprávněně pobývajícím na území členského státu, předchozí trvalý pobyt mu byl zrušen.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Z výše uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[23] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2019

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu